

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Előfizetési árak

1 évre 12 kor., 1/2 évre 6 kor., 1/4 évre 3 kor.
Egyes szám ára 10 fill.

Felelős szerkesztő

BILKEI FERENC.

Megjelenik: kedden, csütörtökön és szombaton este.

Szerkesztőség és kiadó-hivatal: Szent-István-tér 1.

Egyes számok kaphatók: a dohányfőzsdékben.

Az új szervezési szabályrendelet.

Egy évi szakadatlan munkálkodás után elkészült a bizottság az új szervezési szabályrendelettel, amelyet a közgyűlés megbízásából készített. A bizottság elnöke dr. Saára Gyula, törvényhatósági bizottsági tag, városunk országgyűlési képviselője volt, aki a csütörtöki közgyűléshez, amely az új szervezési szabályrendeletet tárgyalni fogja, a következő jelentést terjeszti be:

Tekintetes Törvényhatósági bizottság!

Székesfehérvár szab. kir. város törvényhatósági bizottságának 1906. évi október 8-ik napján tartott rendkívüli közgyűlésének 278/14570 sz. határozatával elnökelem alatt egy szűkebb körű bizottság küldetett ki azon utasítással, hogy a szervező bizottság által beterjesztett szabályrendeletet az ügyosztály rendszer elvének fenn tartásával vegye tárgyalás alá, tanácskozzék és tárgyaljon a felett, hogy mily állások lennének mint főlétségek beszüntethetők, és mily módon volna lehetséges az önkormányzati hatáskörnek a szervezési szabályrendeletben kidomborítása ültetős és részletes szolgálati szabályzat létesítése.

A kiküldött szűkebbkörű bizottság 60-nál több ülésben tárgyal, tanácskozott és gyűjtött, mely tárgyalásoknak eredményeként a beterjesztett módosított szervezeti szabályrendeletet készítette el.

Ezen szervezési szabályrendelet-tervezet értelmében az egyes hivatalok munkaköreinek a hivatalokban megtartott tanulmányozások és adatgyűjtések alapján és azok szorgos és beható mérlegelése után mint feleslegeseket megszüntetendők találta:

Egy tanácsosi állást, amellyel járó teendőket a főjegyző és két ügyosztályvezető tanácsos és az egyik árvászéki ülnök munkakörébe osztotta be.

Árvászéki iktató és kiadó állást, mely állásnak teendőit a közigazgatási iktató és kiadó munkakörébe osztotta be.

A szállásmesteri állást, mely állásnak teendőit a katonai nyilvántartó munkakörébe osztotta be.

Egy közigazgatási végrehajtói állást, mely állással járó teendőket az adóvégrehajtók munkakörébe osztotta.

A közigazgatási gyakornoki állást, mely már évek hosszú sora óta betöltve úgy sem volt, hanem az évi költségvetésbe e címen felvett összeg díjnoki javadalmazásokra fordított.

A számvevősnél 1907 ik évben alkalmazott 11 napidíjas állást megszüntetendők találta, csak 2 díjnoki állást javasol fenn tartani, azonban a 9 beszüntetett díjnoki állás helyett 3 számgyakorló állás rendszeresítését hozza javaslatba, mert a legnagyobb mérvben hiányosnak tartja, hogy tisztviselői felelősséggel járó teendők napidíjasokra bízottak. Ezen három számgyakornoki állás rendszeresítése mellett is tetemes megtakarítás mutatkozik, mert a megszüntetett 9 napidíjas fizetése

kitesz 6570 koronátj melyből levonva a 3 számgyakornoki fizetését 3600 korona, marad megtakarítás 2970 korona.

A közigazgatásnál (a városban) 1907. évben alkalmazott 8 napidíjas állásból megszüntetni javasol a bizottság 3 díjnoki állást és csak 5 díjnoki állást javasol fenn tartani, mert a közigazgatási irásban eszközölt tanulmányozás eredményéhez képest tekintettel arra, hogy írógép és sokszorosító áll a hivatal rendelkezésére, ezen 5 díjnek teljesen elegendő.

A katonai és polgári nyilvántartásnál alkalmazott díjnoki állás beszüntetését javasolja, mert a hivatalnál a beíratási és másolási munkálatok 1 napidíjas munkaerőjét csakis kis részben merítenék ki s a nagy irodában alkalmazott napidíjasok ezen hivatalnál fejmerülő leírasi munkálatokat is elvégezhetik anélkül, hogy az rájuk nézve nagyobb megterheléssel járna.

A rendőrségnél 1907. évben alkalmazott 6 napidíjas állásból megszüntetni javasolt a bizottság 2 napidíjas állást és csak 4 napidíjas állást javasol fenn tartani, mert a marhajáratok kezelése ezideig egy külön alkalmazott díjnek vett igénybe, de mert a marhajáratkezelési állás felállítatott, ez által egy díjnoki állás feleslegessé vált, de egyébként is a leírasi teendők elvégzésére, a hivatali munkakör tanulmányozása és mérlegelése mellett, 4 leíró díjnek teljesen elegendőnek találta a bizottság.

Az egyik kapusi állást mint felesleges szintén megszüntetni javasolja a bizottság, mert a kapusi teendők elvégzésére 1 kapus teljesen elegendő.

Az utcarendőr, illetve iskolaszorgalmazói állást szintén megszüntetni javasolja a bizottság, mert ezen állás teljesen felesleges s a rendőrség felemelt személyzete által elvégezhető.

A számvevősnél a II-od számvevői, az I. és II-od alszámvevői állásokat megszüntetni és ezek helyett 3 számellenőri; a két számfeljői állást szintén megszüntetni s ezek helyett 2 számtiszt állást rendszeresíteni javasolja a bizottság, mert egyrésztől ez által megtakarítás értek el, másrésztől pedig ezek alkalmazása és választására vonatkozólag visszaállítatik a törvényhatósági bizottság joga, ami önkormányzati jogának szélesebb keretbe való kiterjesztésére fog szolgálni.

Kívánatosnak látta a bizottság, hogy a rendőrök létszáma emeltesse, mert ama terhes és sokirányú kötelelességteljesítés mellett, mely a rendőrségre nehezedik, ez elől kitérni nem lehet, s mindenkinek, ki ezen ügy fontosságát ismeri, ezt el is kell ismernie.

A bizottság azonban e kérdés megoldásánál különösen mérlegelte a város súlyos anyagi helyzetét, épen azért a tényleges szolgálatot teljesítő rendőrök számát és pedig a gyalog rendőröket 36, e lovasrendőröket 4-ben állapította meg.

A tényleg rendőri szolgálatot teljesítő rendőrlegények alapfizetését 600 koronában állapította meg, amely 5—8 évenként 50 koronával emelkedik, s így a 25-ik szolgálati év betöltésével leg-

magasabb összegét a 800 koronát eléri, enné azonban magasabb összegre a fizetésük nem emelkedik.

Felemleni javasolja a rendőrlégénység lakbérét 120 koronára 170 koronára, mert a mai drága lakásviszonyok mellett különösen családös ember lakást nem kaphat, de ezt a méltányosság is indokolja.

Szükségesnek tudta a bizottság, hogy a hivatalozgók a tényleges szolgálatot teljesítő rendőröktől külön választassanak.

A hivatalozgók számát a megejtett tanulmányozás és ekként közvetlen szerzett tapasztalatok alapján 5-ben állapította meg.

Ezeknek alapfizetéseik ugyancsak 600 koronában állapítatik meg, mely 5—5 évenként 25 koronával emelkedik s így a 25-ik szolgálati év betöltésével legmagasabb összegét a 700 koronát eléri, melynél azonban nagyobb összegre fizetésük egyáltalán nem emelkedhetik.

A hivatalozgók fizetési fokozatát azért állapította meg kisebb összegben a bizottság, mert ezek éjjeli szolgálatot egyáltalán nem és így sokkal könnyebb és veszéllyel nem járó szolgálatot teljesítenek, de különben is ezek megállapított fizetése az állami hivatalozgók fizetésével kellő arányban áll.

A bizottság az eddig alkalmazott 4 napidíjas kézbesítő állás megszüntetését és 2 rendszeresített kézbesítői állás szervezését látta szükségesnek, mert kívánatos, hogy az igen sok esetben nagy horderővel bíró kézbesítések teljesen megbízható, felesküdti egyénekre bízassanak, akik elég képességgel is bírnak ezen állás betöltésére.

Ezen kézbesítőket kezdő alapfizetését és fizetési fokozatát ugyancsak oly módon s oly összegben állapíthatta meg mint a hivatalozgókét.

Az eddig alkalmazott 4 napidíjas kézbesítő napidíja a 2 k 20 fillérrel számítva kitért évi 3212 koronát, ezzel szemben az újonnan rendszeresített 2 felesküdti kézbesítő évi fizetése á 600 kor. lakbérére 150 kor. vagyis 1—1-nek fizetés és lakbérjárandósága 750 kor., s így a két kézbesítőnek évi járandósága 1500 kor., mely összeget levonva a 4 kézbesítőnek eddig fizetett 3212 k. évi összegből megtakarítás mutatkozik 1712 k.

A bizottság véleménye szerint 2 esküt tett és rendszeresítést állásban levő kézbesítő a közigazdaság összes kézbesítéseit ellátni képes lesz, különösen akkor, ha a kézbesítendő ügydarabok kiosztásánál helyes rendszer véteik igénybe és nem fog megtörténni a jövőben is az, hogy egy és ugyanazon városrész, ugyanazon utca, sőt ugyanazon házban, ugyanaz napon 2—3 városi kézbesítő is kézbesíthet.

A bizottság tanulmány tárgyává tette a helybeli bíróságok ügyforgalmát s azok összehasonlításából állapította meg, hogy á 2 kézbesítő teljesen elegendő, különösen akkor, ha a város 2 kézbesítői kerületre lesz külön felosztva s mind egyik kézbesítő a reggeli órákban kézhez kapja az összes hivatalok kikébesítendő ügydarabjait.

A polgármesteri és főkapitányi 2 tiszt szolgálatára továbbá a 6 tűzoltó alapfizetését és fizetési foko-

Mai lapunk 6 oldal.

zasát ugyanoly módon alapította meg a bizottság, mint a tényleges szolgálatban levő rendőrökét, ellenben a kapus kezdő alapfizetését és fizetési fokozatát a hivatalozók kezdő alapfizetését és fizetési fokozata szerint állapította meg.

A városi kulcsost fizetési fokozatba nem osztotta, hanem ennek fizetését 980 kor., lakbérét pedig 150 koronában állapította meg, tekintettel arra, hogy a városi kulcsosi állás a tényleges szolgálatban levő rendőrlégénységnek legmagasabb fokon előmenetét képezi és többnyire ezen állást már a rendőrlégénység szolgálatban eltöltött hosszú idejű szolgálata után nyerik el, tehát az állásnál fizetési fokozatok felállítását egyáltalán nem lett volna indokolt.

Végül előterjesztjük, hogy a községi orvosok részére az első szervezeti szabályrendelet tervezetből eltérőleg 300 korona évi lakbérben vették fel.

Kétségtelen, hogy a községi orvosnak a községi betegek ellátása, kezelése és írásbeli munkálatainak teljesítése végett rendelendő szobára és irodai helyiségre van szüksége, méltányos talán, hogy a város ezen címen a községi orvosok kiadásainak fedezéséhez bizonyos méltányos összeggel járuljon s azt az összeget 300 koronában látta a bizottság méltányosan megállapítandónak.

A bizottság méltányolva, hogy a rendőrbiztosok hivataluknál fogva éjjel és nappal oly súlyosabb foglalkozásokkal kötelesek teljesíteni, a melyekkel igen természetesen előre nem látható személyi kiadásai vannak, de másrészt ruhájuk is nagyobb elhasználás és kopásnak van kitéve s így nagyon is méltányosnak találta a bizottság, hogy nevezettek bizonyos személyi pótlékokban részesítsenek s épen ezért a városnál már hosszabb idő óta szolgálatban levő Kovács Lajos, Liszt Ferenc és Sulyok János rendőrbiztosok részére egyenkint 300 korona személyes pótlékok javasol a bizottság megállapítani.

A bizottság annak megállapítására, hogy a tek. törvényhatósági bizottság 1905. május 29-én tartott közgyűlése által ideiglenesen megállapított tisztviselői fizetést véve irányadóul, a fentiek szerint beszüntetett állásoknál mily összegű megtakarítások mutatkoznak s hogy ezzel szemben a hivatkozott fizetési fokozatnál magasabb összegben megállapított fizetések és az újabb szervezett 3 számgyakornoki és 2 kézbesítői állás a rendőrök nagyobb létszáma, 2 újonnan létesítendő lovasrendőr, így a hivatalozók és tüzoltók felemelt fizetési fokozata és fizetés és lakbér emelések menyivel emelik az újabb kiadások összegét és hogy az ezek összehasonlítása folytán az 1905. május 29-én tartott közgyűlés által megállapított fizetési fokozat alapján eszközölt fizetések és az új szervezeti szabályrendelet alapján majd eszközendő fizetések összege között mily különbségű összeg forog fenn; — egy az iratokhoz csatolt részletes kimutatást készítik, mely kimutatás szerint mutatkozik:

a) Megtakarítás.

- 1. Egy tanácsosi állás beszüntetésével . 4000 K.
- 2. A lojegyzőnek a 3-ad osztályba helyezésével . 600 "
- 3. A levéltárosi állásnál a lakbérnek 600 koronáról 500 koronára leszállítással . 100 "
- 4. A II-od számvevői állásnak számenlőri állássá változtatásánál az 500 kor. lakbérnek 400 kor. való leszállításánál . 100 "
- 5. Az I. számvevői állásnak számenlőri állássá változtatásával az 500 kor. lakbérnek 400 kor.-ral való leszállításával . 100 "
- 6. A 2 számfeljői állásnak számtiszti állássá átváltoztatása folytán 400 + 400 korona lakbérnek 300 + 300 koronára való leszállításával . 200 "

Átvitel . 5100 "

Át hozat . 5100 k.

- 7. A közigazgatási iktatónál a 400 kor. lakbérnek 300 koronára való leszállításánál . 100 "
 - 8. Az árvaszéki iktató és kiadói állás teljes megszüntetésével . 2000 "
 - 9. A szállásmesteri állás teljes megszüntetésével . 1700 "
 - 10. Az aggintézeti gondnoki állásnál a kezdő alapfizetések 1400 koronáról 1200 koronára való leszállításával . 200 "
 - 11. A közigazgatási végrehajtói állás megszüntetésével . 1500 "
 - 12. A közigazgatási gyakornoki állás megszüntetésével . 1200 "
 - 13. A számvevőségénél 9 napidíjas állás megszüntetésével . 7400 "
 - 14. A nagy irodában közigazgatás, árvaszéki és levéltárban alkalmazott napidíjasok közül 3 napidíjas és pedig egy 3 koronás és két 3 koronás napidíjas állás megszüntetésével . 2565 "
 - 14. A katonai és polgári nyilvántartásnál alkalmazott díjnok állásának megszüntetésével . 1095 "
 - 16. A rendőrségnél alkalmazott 6 díjnoki állásból 2 díjnoki állás, u. m. egy 3 koronás és egy 2 koronás díjnoki állás megszüntetésével . 1825 "
 - 17. A 4 esküt nem tett napidíjas kézbesítő állások megszüntetésével . 3212 "
- A megtakarítás tehát kitesz összesen 27797 K.

b) Újabb állások és fizetésrendezéssel felmerült fizetésnöbbletek.

- 1. A három községi orvos lakbérében évi a: 300 korona, összesen . 900 K.
- 2. Egy állatorvos (Horváth Sándor) lakbérében . 300 "
- 3. Három rendőrbiztos (Kovács Lajos, Liszt Ferenc és Sulyok János) személyi pótlékában évi a: 200 korona, összesen . 600 "
- 4. A kulcsos felemelt fizetési és lakbér többlet . 130 "
- 5. A kapusi állásnál a felemelt fizetés és lakbér többlet . 70 "
- 6. Utacrendőr, illetve iskola szorgalmazónál felemelt lakbér többlet . 30 "
- 7. A polgármesteri és főkapitányi tisztiszolgálatnak felemelt fizetés és lakbér különbözete . 190 "
- 8. Az öt hivatalozói állásnál és, pedig a két régivel fizetés és lakbéremelés, három új hivatalozói állás szervezésével felmerülő több kiadás kitesz összesen . 2340 "
- 9. Az újonnan rendszeresített és esküt tett két kézbesítői állás fizetése és lakbérével felmerülő újabb kiadás . 1500 "
- 10. 36 rendőr és 2 lovasrendőr fizetésének és lakbérének felemelésével előálló többlet . 3182 "
- 11. 2 új lovasrendőri állás szervezésével fizetés, lakbér és lótarási összegben felmerülő több kiadás . 1900 "
- 12. A 6 tüzoltói állásnál fizetés és lakbér többlet emelés . 470 "

Vagyis ezek szerint mutatkozik fizetés nöbblet összesen 11612 K.

Ha tehát a fentebb kimutatott megtakarítási összeg, vagyis 27797 koronából az újabb állások s fizetésrendezésekkel felmerülő többletet vagyis 11612 koronát levonjuk, az 1905. május 29-én tartott közgyűlés által ideiglenesen megállapított tisztviselői fizetést véve irányadóul, még mindig mutatkozik megtakarítási összeg 16185 korona.

Tekintettel tehát arra, hogy a bizottság a betervezett szervezeti szabályrendelettervezetben az annyira kívánatos és szükséges rendőrlégénység létszámának emelését s egy ezen rendőrlégénység, tüzoltók, hivatalozók fizetésének rendezését és újabb rendszeresített állások által a városi közigazgatási adminisztráció helyesebb alapra fektetését is rendezte, azt hisszük a köz-

gyűlés által reá ruházott azon feladatnak, hogy a felesleges állások beszüntetésének és a helyes adminisztráció érdekében szükséges új állások szervezésének, lelkülméretesen megfelelni igyekezett.

Különösen súlyt fektetett a bizottság arra, hogy a város önkormányzati hatáskörének a törvény és miniszteri rendeletek keretén belül a legmesszebbmenő kiterjesztését biztosította.

Az önkormányzati hatáskör kiterjesztése szempontjából kívánatosnak tudta a bizottság, hogy a szervezési szabályrendelet 6. §. 4. bekezdésében felvegye:

„Nem lehet azonban bizottsági tag, aki mint tisztviselő, hivatalnok, vagy alkalmazott a törvényhatóság, tanács, főispán, vagy polgármestertől nyeri kinevezés vagy választás útján hivatalát, kivéve azokat, kik a törvény értelmében hivataluknál fogva tagjai a törvényhatósági bizottságnak.“

Ezen rendelkezésnek a szervezési szabályrendeletbe való felvételét különösen indokolja az a körülmény, hogy a város ügyeinek lelkülméretes elintézése feltétlenül megkívánja, hogy a bizottsági tag minden felsőbb és magasabb kényszer és befolyás nélkül szabadon érvényesíthesse meggyőződését és akaratát, másrészt pedig a bizottság elejét akarja venni azon helyzetnek, hogy egy alantas tisztviselő bizottsági tagsági joga gyakorolásának érvényesítésében kérdőre vonhassa és megtámadhassa fellebbezőjét, mert ez minden körülmények között megkívánató fegyelem s az alantas tisztviselő részéről köteles engedelmséggel megfizetésére szolgáltatathatna okot.

A bizottság a szervezési szabályrendelet 7. §-ban kimondotta: „Nem lehet bizottsági tag az sem aki a várossal legalább 3 évi időre szerződéses viszonyban van, kivéve a földbérleteket. Arra nézve, aki a várostól nagyobb összeg erejéig valamely mű építésére, létesítésére megbízást kap, illetve vállalkozik, hogy fennforog-e az összeférhetlenség, azt az összeférhetlenségi bizottság javaslata alapján a közgyűlés állapítja meg.“

Szükséges volt ezen szakasznak felvétele a szerv. szabályrendeletbe azért, mert kétségtelen, hogy azon bizottsági tag, ki a várossal hosszabb időn át szerződési viszonyban áll, igen könnyen befolyásolható s így a várost érdeklő fontosabb ügyek tárgyalása alkalmával nem érvényesítheti szabadon akaratát, ami határozottan a közügyekre ártalmas lehet.

A bizottság a szerv. szab. rendelet 8. §-ában kimondotta:

„Azon vállalkozó, vagy oly vállalat igazgatója, igazgatósági tagja, jogi képviselője, vagy alkalmazottja, aki a várostól bármilyen segélyt vagy kedvezményt kap, a kedvezmény vagy segély élvezés ideje alatt bizottsági tag nem lehet.“

Szükséges volt ezen szakasznak felvétele a szerv. szab. rendeletbe azért, mert kétségtelen, hogy azon vállalkozó, vagy oly vállalat igazgatója, igazgatósági tagja, jogi képviselője, vagy alkalmazottja, ki a várostól segélyt, vagy kedvezményt kap, minden körülmények között függő viszonyban van a várost vezető tisztviselőjével s így könnyen befolyásolható s így a várost érdeklő fontosabb ügyek tárgyalása alkalmával is nem érvényesítheti szabadon akaratát, ami azután kétségtelenül káros lehet a közügyekre.

A bizottság az összeférhetlenségi esetek elbírálását a szerv. szab. rend. 9. §-a szerint egy, a közgyűlés által választott 5 tagú össze-

férhetetlenségi bizottságra bízta.

Ezen bizottság azonban csak javaslatot terjeszt a közgyűléshez s az összeférhetlenségi eset fennforgását azonban maga a közgyűlés mondja ki s így egyáltalán nem foroghat fenn azon veszély, hogy egyes bizottsági tagok zaklatásoknak lehessenek kitéve.

A törvény ily rendelkezéseknek a szerv. szab. rendeletre való felvételét nem zárja ki, tehát a város mint önálló törvényhatóság önkormányzat jogának eziránti kiterjesztését szabadon gyakorolhatja.

Régi meg-meg újuló panaszt képez a törvényhatósági bizottsági tagjainak körében, hogy a közgyűlési tárgyak igen sok esetben hiányosan előkészítve kerülnek a közgyűlés elé és nagyon sok esetben megtörténik, hogy egyes tárgyak éppen a megkívánható előkészítés hiányából visszautasíthatnak vagy a tanácshoz, vagy egyes szakbizottságokhoz pótlások teljesítése végett, mi által az ügy intézése szenved késedelemet, ami minden körülmények közt a közügyre hátrányos.

De igen sok esetben tapasztaljuk azt is, hogy még fontosabb tárgyak sem tanulmányoztatnak a bizottsági tagok által s így igen gyakran az egyes felszólalások hatása alatt a közügy érdekével sokszor ellenkezésben álló határozatok hozatnak.

Kívánóan szükségét látta tehát a bizottság, hogy magából a törvényhatósági bizottság kebeléből egy szűkebbkörű bizottság, vagyis a törvényhatósági bizottságnak egy olyan neme alakítsák, mely a közgyűlést megelőzőleg a közgyűlés által reá ruházott bizalom és ebből önként folyó kötelesség hatása alatt a közgyűlési tárgyakat lelkiismeretesen áttanulmányozza, hogy tanulmányainak eredményét a közgyűlés tudomására hozva a tárgyalás alatt levő ügyet kellőképp megvilágítsa és esetleg felhívja a közgyűlés figyelmét mindazon hátrányokra és anyagi következményekre, melyek egy helytelen határozati javaslat elfogadásával a városra hárulhatnak.

A bizottság az ezirányban felhangzó bírelmek orvoslását azáltal véli elérhetőnek, ha a közgyűlés elé tartozó tárgyak tanulmányozására egy 24 tagból álló előkészítő bizottság szervezettel, mely bizottság a tanács által a közgyűlésre előkészített ügyeket áttanulmányozva azokra vonatkozó véleményét, amennyiben az esetről esetre szükségessé mutatkozik, a közgyűlés elé terjeszti, meg véleményében felhívja a közgyűlés figyelmét mindazon körülményekre, melyek az ügy eldöntésére fontosak és horderővel bírnak.

Ezen a közgyűlési tárgyakat előkészítő bizottságra vonatkozó intézkedéseket a szerv. szab. rendelet 38.—42. §§-ai részletesen ismertetik.

Nem egyszer-kétszer, hanem számtalanszor hangzott el a bizottsági tagok ajkáról a gunyos megjegyzés, midőn egyik vagy másik közgyűlési tárgyat a törvényhatósági bizottság pótlás végett valamelyik szakosztály a bizottsághoz utalt, hogy az ügy jó helyre, a temető bizottság kezébe kerül.

Ezen megjegyzéseknek igaz, sok esetben volt jogosultságuk, mert hiszen a közvetlen tapasztalásból tudjuk, hogy az ekként pótlás végett visszautalt ügyek az illető bizottságoknál hónapokon keresztül heverték anélkül, hogy azok elintézését nyerve a lehető legrövidebb idő alatt a közgyűléshez bevezőreltetek volna.

A bizottság az ezirányban tanulmányai alapján megállapíthatja, hogy az a késedelem nem a bizottsági tagok közönyösségén múlt, hanem okát abban találta, mert a bizottságok tisztviselői elnökei későn hívták össze a bizottságokat és így csak hosszabb idő után adtak alkalmat arra, hogy az illető bizottság a közgyűlés által hozzá utalt ügyeket tárgyalja.

Az elnökelem alatt kiküldött szervezési külön bizottság ezen bajon úgy vélt segíteni, hogy a szervezési szabályrendelet 31. §-ába felvette, hogy minden egyes szakosztály elnökét a saját tagjai közül választja és mint ilyen nem lévén elfoglalva bokros hivatalos teendővel, sokkal inkább fordíthat gondot arra, hogy a bizottság tagjai a lehető legrövidebb idő alatt összehívassanak.

A bizottság szükségesnek tudta, hogy a szervezési szabályrendelet 13. §-ában intézkedjék arról, hogy amennyiben a városnál az árvászéki elnöki állás oly tisztviselővel van betöltve, aki mint pl. a polgármester is ezen hivatalnál fogva tagja a közigazgatási bizottságnak, hogy az esetben a közigazgatási bizottság tagjai közé az árvászéki ülnökök közül a közgyűlés által választott ülnök is bevételessék.

Ezen intézkedésnek a szervezési szabály-

rendeletbe való felvétele az 1876. évi VI. t. c. l. §-a rendelkezéséből folyólag történt és hogy ez a régi szabályrendelet tervezetéből kimaradt, csakis tévedésből történhetett, de ezt az új szervezési szabályrendeletben pótlólag felvenni annál is inkább kívánatos volt, mert a polgármester mint árvászéki elnök akadályoztatása esetén előadóról az árva felbbrzési tárgyalásokon feltétlenül gondoskodni kell.

A szervezési szabályrendeletnek az ügyosztály rendszer elvére való felfektetését s így az ügyosztály rendszer megvalósítását az 1906. évi október hó 8-ik napján tartott rendkívüli közgyűlés 278/14570. számú határozatával a tek. törvényhatósági bizottság már kimondotta.

A tek. törvényhatósági bizottság ezen határozatának alapjául szolgáló és a szervező bizottság 1906. évi augusztus hó 24-én veit jelentésében elég bőven kifejtve van, hogy az ügyosztályok létesítése sokkal inkább biztosítja a közigazgatás zavartalan, fennakadás nélküli menetét, az ügyek szakszerű, pontosabb és gondosabb ellátását, mint a mai rendszer, melynek hiányosságait lépten-nyomon tapasztaljuk.

E helyütt tehát az ügyosztályrendszer előnyei ismertetésével annál kevésbé fárasszunk a tek. törvényhatósági bizottság figyelmét, mert hiszen e kérdésben az 1906. évi október hó 8-ik napján megtartott rendkívüli közgyűlés alkalmával felhozott érvek és ellenérvek kellő mértelegelésével már a tek. törvényhatósági bizottság az ügyosztály rendszert elfogadta és az ügyosztály rendszer elvének fenntartásával rendelte el a szervezési szabályrendelet megalkotását.

A bizottság az előző szervezési szabályrendelet tervezettől eltérően a városi tanács és polgármester hatáskörébe utca-ügyeket a munka célszerű és szakszerű szervezése és arányos felosztása tekintetéből nem 4, hanem csak 3 ügyosztályba sorozta, u. m. 1) jogügyi, közművelődési és közoktatási, közrendészeti, közegészségügyi és statisztikai; 2) pénzügyi, katonai, illetőségi, közsegélyezési és szegényügyi; 3) gazdasági és építkezési.

Ezen osztályok vezetői a főjegyző és 2 tanácsos. Mint pedig az előző tervezet szerint egy ügyosztályt megszüntetett, tehát ennek folyamánnyaként a 3-ik tanácsosi állást is megszüntette.

A régi kántortanító előadásából.

— A „Fejérmegyei Napló” tárcája. —

Vallástan.

Tutjátok a bibliját? ... Ej de gyéren hangzik az igen. Majd megtudom én mindjárt, hogy ki tanult? A ki vigyázott, az tudhatja tanulás nélkül is, hisz' elmondtam. Karcsi, mond el nekem a tízparancsolat történetét.

???

Szép, ügylátszik el sem olvastad a lektét, vagy nem is figyeltél. Hát akkor felelj legalább a kérdéseimre. Midőn Mózes felment a Sínai hegyre, miért csináltak maguknak a zsidók aranybórtortát?

...Mért nem volt elég aranyuk egy egész tehénre ...

Eszed tokja! ...

Nyelvtan.

Áttértünk a nyelvtanra. Ide figyeljete, úgy sem tudtok semmit! Hiába vesződjem veletek? Tegnap magyar nyelvtan volt, ma német lesz. Miről is beszéltek utólag? Pista ...

???

No szépen vigyázol? Ki tudja? ... Csak egy tudná? ... Mond meg Józsi.

— A nevek neveiről.

Hallottál valamit harangozni. Megfordítva; a nevek neveiről. Vegyük át meg egyszer. Ugy-e

háromnemet különböztetünk meg a németben? ... Hát mondd meg mindjárt te, hogy milyen nemű a „der Herr”? ... No! ... der ... Her? Himnemű.

No hát. Új le. — Te Jancsi, hát milyen nemű a „die Frau”?

Nőnemű.

Helyes. Így kell felelni. Hát te Laci mond meg, milyen nemű a „das Hemd”?

???

Hja! Bizonyosan az értelmét sem tudod, persze, hogy aztán nem megy. Majd megmondom én. Das Hemd, az ing; no? most már tudod milyen nemű?

Fehérnemű.

Új le bugris! ...

Számítan.

A számtanban nagyon gyengék vagytok. Így nem fogtok boldogulni az életben. Mi lesz belőletek? Még az összeadás is nehezen megy. Ez mind azért van, mert nem figyeltek; de persze a huncutságra van eszetek ... Fejszámolás! ... Ide figyelni, mert aki nem fog tudni megfelelni, bezárom estig! ... Lojzi mennyi 5+9?

???

Már nem megy a fejébe, ha nagyobbik számot adom a kisebbikhez; hát akkor mondd, mennyi 9+5?

Az 14.

Csakhogy! Hát 13×9 mennyi? mond meg Miska.

???

Olyan nehéz? ... Te tudod Tóni? csoda, hogy fentartod az ujjaidat. Hát mondd meg, mennyi 13×9? ...

Fuccs! ...

Új le tökfilkó!

Geometria.

A geometria, a geo... geo-metria; a geometria? annyit jelent, ... annyit jelent, — de azt úgy sem értitek meg. Inkább magyarázok nektek valamit, ami az életbe vág és közhatalú. Láttatok már kockát?

En láttam ...

En is ...

En is láttam ...

Jól van, jó hát láttatok, elhiszem. A kocka olyan idom, a mely négy oldalról van határolva, tehát négy oldalapja van ...

Kérem hat lapja van a kockának ...

Hallgass, mit tudsz te?! A mit mondtam négy lapja van. Kocka, kvadrát ... kvadrát? ... az latin szó; az quattuor-ból származik, az pedig négyet jelent, tehát ne tanítsd a mestert — te füles bagoly! ... Tehát a kocka, kvadrát, mint már a neve is mutatja, négy lappal bír ... (Jancsi kihoz egy kockát). Tessék tanító úr, itt a kocka: hat lapja van.

(A tanító fogja, forgatja — nézi, olvassa a lapokat). A mit mondtam, megmontam! Ez rossz kocká! ...

Ezen 3 ügyosztály munkaköre a betérjesztett szervezési szabályrendelet tervezet 53—58 §-ban van részletesen felsorolva.

A bizottság mielőtt az ügyosztályok száma és egyes ügyosztályok munkaköreinek beosztása tárgyában végleges megállapodásra jutott és határozott, mindenekelőtt lelkiismeretes kötelességének tartotta, hogy minden egyes tanácsos és főtisztviselő munkakörét, tevékenységi kimutatásait, az illetők hivatalaiban tanulmányozza és ezirányban magának adatokat gyűjtjön.

Ezen több betét igénybevevő tanulmányozás és adatgyűjtések eredményeiből ama meggyőződésre jutott, hogy a 3 ügyosztály vezetői a rendeltetésükre adott jegyzők és segédzsemmel képesek lelkiismeretes és pontosan a hozzájuk utalt ügyeket ellátni és hivatalos kötelességeiknek megfelelni.

A bizottság a szállásmesteri állást mint teljesen feleslegesnek megszüntetni javasolja s az ezen állással járó teendőket a katonai nyilvántartó munkakörében osztotta be.

Vizsont pedig a polgári nyilvántartást a rendőrkapitányság ügykörébe osztotta, még pedig azért, mert a polgári nyilvántartás természeténél fogva egyedül és külön csakis a rendőrkapitányság ügykörébe tartozik és teljesen helytelen volt az a gyakorlat, hogy az a katonai nyilvántartással kapcsolatát össze és a rendőrségtől külön álló, de még külön épületben elhelyezett hivatalos helyiségben vezetett.

A bizottság a kezelő hivatalokban megejett tüzetes adógyűjtések, kutatások és tanulmányozások után ama meggyőződésre jutott, hogy a közigazgatási, árvászéki iktatói teendők egy iktatóra, a közigazgatási és árvászéki kiadó teendők egy kiadóra, a közigazgatási és árvászéki irattári teendők pedig a levéltárhoz bízhatnak, mert ezek teljesen képesek az egysített munkaköröket ellátni.

A bizottság ezen intézkedése folytán az árvászéki iktató, kiadói állás mint teljesen felesleges, a bizottság által beszűntetni javaslatik.

Az irodai és felszerelési szükségletek beszerzése, kezelése, kiosztása és ekörüli teendők a jelen szervezési szabályrendelet tervezet 180—182. §-ában vannak felsorolva s ezen szakaszokban vannak megnevezve a kezeléssel megbízott felölös tisztviselők.

Földrajz.

(A gyengén fizetett tanító a modus vivendi gondot). Már kifogytunk az időből. Még a földrajzból akartam valamit átvenni, — de ezt a jövő órára hagyjuk. Beszélni fogok majd a földgömből. De, mert ti igen nehézkes felfogásúak vagytok, hat a természetből vett példával óhajtom azt nektek magyarázni. Azért mindannyian kérjétek otthon egy tojást, hogy azon megmagyarázham minden egyesnek a földgömböt. Kérem tanító úr, nekünk nincs tyúkunk... Sebaj! Hozhatsz akár kolbaszt is!...

Előadás mlán.

Elfáradtam a sok beszédbe; majd a tudómet adtam ki — és hozzá, de körög a gyomrom, ... Józsi... Józsi!...

Tessék apa...
Hol jársz most?
Künn voltam az utcán, épen azt hallottam hogy az özvegy Bugyósné haldozik.
Sebaj! Most csak szaladj a városba, itt a könyvecske — és hozzá fel kilo marhahúst. Csak siess!! Egy óra alatt otthon lehetsz.
(Józsi fogja a kosarat és indul az udvaron át, az apja utána kiált.)
Te, hallod Józsi hallanál harangozni, hozhatsz mindjárt egy egész kilót...

Julius.

A tisztviselő, segéd, kezelőszemélyzet pályázati kérvényei és a pályázati hirdetmények közzététele szabályozására vonatkozólag a 193 §, a polgármesteri, kinevezési, alkalmazási és elbocsátási joga gyakorlására a 195 §, a tisztviselők minősítésére vonatkozólag a 594 §, a szolgálatteljesztés jogjaira és a rendőrök alkalmazására a 196 §, a hivatalos órákra vonatkozólag a 208 §, a lemondás, nyugdíjazás, végkielégítés, felmentés vagy halálozás esetén, valamint felfüggesztés folytán a fizetés miékként utalványozására a 211 §, a tisztviselők és alkalmazottak fizetési előlegére vonatkozólag a 213 §, a tisztviselők, segéd és kezelőszemélyzet szünidejének engedélyezésére vonatkozólag a 214 §, a polgármester szabadságidejére vonatkozólag pedig a 215 §-ba vétettek fel újabb s a bizottság által célszerűnek tartott intézkedések, melyeket a helyes adminisztráció érdekében felvenni szükségesnek és kívánatosnak tudott.

Kiváló gondot fordított a szervező bizottság a közgyűlési ügyrend átdolgozására, melyben a legmesszebbmenőleg biztosítani akarja a törvényhatósági bizottság önkormányzati hatáskörét, amennyiben több esetben az elnöki intézkedések ellen jogorvoslatot biztosít a törvényhatósági közgyűléshez.

Egészen új intézkedések a szervezési szabályrendeletben, melyek rendkívül sürgős esetekben előterjesztett interpellációra, a napirend előtti felszólalásokra, a tárgyalás és tanácskozási rendjére, a tárgytól való eltérésre, a kérdés fellejtésére és a szavazás módjára vonatkoznak.

A bizottság általában különös gondot fordított arra, hogy a szervezési szabályrendeletben a gyakorlat által igazolt, helyesnek és jónak bizonyult olyan intézkedések felvételének, melyek a helyes adminisztráció érdekében kiválóan szükségesek voltak és amelyek alkalmazása a bizottság arra, hogy az előző szabályrendelet hézagait és hiányait pótolják.

Igentisztelt törvényhatósági bizottság! az cinökletem alatt kiküldött szűkebbkörű bizottság legjobb lelkiismerete, tudása és fáradságot nem ismerő munkásságával igyekezett a reá ruházott feladatnak megfelelni.

Valamint minden emberi műnek és alkotásnak, ugy ezen bizottság által összeállított szabályrendelet tervezetnek is lehetnek oly hiányosságai és hézagai, melyek javításra és helyesbítésre szorulnak és épen azért a bizottság tagjai a legnagyobb köszönettel veszik, ha a tek. törvényhatósági bizottság tagjai az ő lelkiismeretes tanulmányaik, tapasztalataik alapján ezen tervezetbe becsuszott s e bizottság figyelmét kikerült hiányai és hézagainak kijavítására és helyesbítésére módot és alkalmat nyújtsanak.

Midőn tehát a tek. törvényhatósági bizottságnak a bennünk helyezett bizalmáért köszönetünket nyilváníjtuk, és amidőn tanulmányaink, fáradozásaink és kutatásaink eredményét feltehető szervezési szabályrendelet tervezetét a tek. törvényhatósági bizottság bírálata és határozata alá bocsátjuk, kérjük a tek. törvényhatósági bizottságot, hogy a jelen szervezési szabályrendelet tervezetét általánosságban a részletes tárgyalás alapjául elfogadni és a tervezetet részleteiben letárgyalni méltóztassék.

Tisztelettel maradván a tek. törvényhatósági bizottságnak a szervezési szabályrendelet átdolgozására kiküldött bizottság nevében:

Dr. SAÁRA GYULA,
a bizottság elnöke.

UJDONSÁGOK.

— Lapunk mai számát, a melyben Saára Gyula dr. városi bizottsági tag, országgyűlési képviselőnek a szervezési szabályrendeletet a közgyűlésnek ajánló előterjesztése foglaltatik — megküldjük a törvényhatósági bizottság minden olyan tagjának, a ki lapunknak nem előfizetője. A városi pártnak vasárnapi értekezletén ugyanis, midőn ezen kitűnő és alapos előterjesztést felolvasták, általános óhajként nyilvánult az a vélemény, hogy a bizottsági tagok általában és egyenkint részletesen ismerjék meg s tanulmányozhassák ezen előterjesztést. Mi a közgyűlésnek s városunk jól felfogott érdekének szolgálatunk a mikor az értekezlet óhajának eleget teszünk.

— Polgármesterjelölés. Vasárnap délután végre megtörtént, a mit annyi idő óta pengettek: Székesséhervár szab. kir. város törvényhatósági bizottságának egy szűkkörű töredéke polgármestert jelölt. És pedig Havranek József, a régi polgármester személyében. Egészen nyugodtan elmondhatjuk most már, hogy Havranek József polgármestersége csak április végéig a legközelebbi tisztújításig tart. A bizottsági tagok nagy többsége, háromnegyed részük elejtette őt már vasárnap. A kiket a jószívűség, a különféle összeköttetések s még inkább a fölkelő nap sugarai bántanak — elmentek. Valának pedig összesen harminckilencen. Ezek közül azonban ötön — pozitíve tudjuk mindegyiknek a nevét is — nem tartoznak Havranek József polgármester pártjához, csupán kíváncsiságból mentek el. Négy pedig, a kik a Havranek-párt emberei, különböző okok miatt elmaradtak. Az ellenzék pontos számitást csinált már az értekezlet előtt és szám szerint harminchétre taksálta Havranek József pártját. Egyetlen egy szavazattal csalódott. A bizottsági testületnek — 120 tagból áll — tehát több mint háromnegyed része a mostani kormányzat ellen foglal állást s csak egy negyed rész kívánja Havranek József polgármester továbbvezetését. Szomorú újság van. Még szomorúbb azonban, hogy Havranek József ezt az eredményt mindenáron konstatálni kívánja. Hiába! a polgármester ur öregember már, közel jár a hetvenhez. Ilyen magas korban, a mikor már a betegség is gyengíti egykor szilárdabb erőt, lehetetlen egy várost kormányozni. Plane lehetetlenség a változtatás, a mikor összes bajaink, összes panaszaink a polgármester ur harminc esztendő uralkodásának hibáin épültek fel. Ha harminc évig nem tudott rajtuk változtatni, most az öregség korában hogyan hajlíthassa az öreg korhadt fát. Nem a személyét támadja az ellenzék, hanem a városnak akar jót. Hiszen a bizottsági tagokat sem egyes emberek támogatására választották meg, hanem azért, hogy a város javát mozdítsák elő. Aztán — méltóztassék meghinni — az ellenzék Havranek polgármester személyének is a legjobbat akarja. Egy öreg embernek mi kellemesebb, mintha életének hátralevő éveit nyugalomban, békességben, szeretettől körülvéve tölti el. Olyan szép az a csöndes ősz, sárguló leveleivel, hangtalan

bucszásával! Minék azt a szép hangulatot megzavarni a régi rendszer és az újabb erők örökös összeütközésével, haborkodásával, személyi ellentéteivel?

Mi azt hisszük, hogy Havranek polgármester a vasárnapi ülésből kifolyólag megérti a polgárság hangulatát és szép csendesen visszavonul a jelöltetés kellemtlenségei elől. Jobb lesz neki is, jobb lesz a bizottsági tagoknak is és jobb lesz a városnak is. Mindnyájan csak jót, békét, nyugodt fejlődést és végre valahára üdvös változást kívánunk. Ha lehet szépen, ha nem lehet — sajnos! — szavazás után.

Pontosan tudjuk ugyan az értekezleten megjelent bizottsági tagok neveit, de mivel — a mint mondtuk — őt olyan is volt közöttük, akik nem tartoznak Havranek József pártjához, nem soroljuk el el neveiket részletesen. Az értekezletet id. Almásy Ferenc nyitotta meg s röviden jelezte az összejevetel célját. Majd Farkasdy Dezso fejtegette röviden Havranek József polgármesterségének szükségességét, a mely ellen bizony-bizony ő maga nem egyszer beszélt. Ezután egy küldöttség ment Havranek József polgármesterhez, a melyet Kégl Miklós v. b. tag vezetett, akiről mindenki tudja, hogy a város vezetésével épen nincs megelégedve, de nálánál jobb szívű embert is keveset alkotott a jó Isten. A vízvezetéknek ő volt a legvehemens ellenzője, Havranek polgármester pedig egyedül a vízvezeték létesítéséért akar tovább is polgármester maradni, — de azért szépen összekérültek. (Hiszen ez nem baj! a jó szívű embereket a szívük vezeti.) Havranek József polgármester megjelenévé, előterjesztette programját s vizszatekintett az eddig eltöltött időre. A város adóssága az ő ideje alatt 300 ezer koronáról 3. millióra emelkedett, de ez nagyrészt kamatozó befektetésekre ment el. Ha hibás valaki, akkor a hiba nem ő benne van, hanem a közgyűlés tagjaiban. Szint-egy hiba van a tisztviselői karban is, arról azonban megint nem lehet tenni. Programja a vízvezeték létesítése, aztán pedig az Öszutca, Kigyó-utca és Jókai-utcák rendezése. Pánaszkodott, hogy nincsenek befolyásos embereink, a kik a kormánynál a városnak előnyöket eszközölnének ki (esodáljuk, hogy elfeledkezett Saára Gyuláról, aki egy esztendei képviselősége alatt kerek 20 ezer koronával könnyített a terheinken). Szabady József dr. beszélt még az összetartás szükségességéről, amit a jelen voltak több-kevesebb örömmel hallgattak.

Igy történt a dolog! Szóval baj nem esett. Mi csak a békés kimenetelre vágyunk, arra, hogy a polgárság között oknélküli visszavonások ne történjenek.

A polgármester válság mélyebben fekvő okait legközelebb részletesen fogjuk kifejteni.

— **Eljegyzés.** Szoltsziczi Jovanovits Miklós helybeli méneskeri főhadnagy eljegyezte Witzlinger Györgyikét, Witzlinger Alajos nyug. méneskeri őrnagy bájós leányát.

— **A függetlenségi párt közgyűlése.** Vasárnap délután a tagok élénk részvétele mellett folyt le a függetlenségi párt közgyűlése. Saára Gyula dr. elnök, országgyűlési képviselő hosszabb beszédben fejtegette a politikai helyzetet, a párt néhez viszonyait, a mennyiben jelenleg olyan körülmények között van, hogy programját meg nem valósíthatja. A mostani idő az előkészületnek, a gyümölcs érlelésének ideje, a melyet a közel jövőben fog a nemzet élvezni. A közgyűlés teljes elismeréssel adózott népszerű elnökének lelkes és meggyőződéses működéséért és teljes bizalmát nyilvánította iránta. Ezután a pénztári jelentést olvasták fel, a melynek lelkismeretes, pontos vezetéséről Fekete Gézának köszönetet szavaztak. Majd az elhunyt tagok neveit örökölte meg a kör jegyzőkönyvében s kiegészítette a választmányt. Végül határozatba ment, hogy az Erzsébet-élet mellett levő honvédelmet, a mely csonkágával régóta nem felel meg az eszmének, melyet képvisel, ki fogják egészíteni. A bizottságba Saára Gyula dr. elnöklete mellett beválasztottak: Holly Géza dr., Bilkei Ferenc, Fekete Géza, Németh János, ifj. Lits Ferenc és Kováts Ferenc biz. tagok.

— **Sorozatos előadások.** A ciszt. r. főgimnázium tanári kara tiszteletreméltó áldozatkész-séggel áll be abba a szellemi munkába, mely a tél folyamán városunkban szokatlan agítással és szép sikerrel kecsegtető kiállítás indult meg társaséletünk minden rétegében. A főgimnázium disztermében a múlt vasárnap a második előadást Kolb Cyrián dr. főgimnáziumi hittanár tartotta, a termet zsufolásig megtöltő közönség előtt. A ritka érdekességű előadásban Kolb Cyrián dr. azt fejtegette, hogy miképp urálja a babona a szalonokat. Az élvezetes előadást lapunkban közölni fogjuk.

— **A zenekedvelők.** A filharmonikusok ma már egy házagpító fogalmat képeznek városunk egyébként szegény zenei életében. Vidéki városok közt alig van még egy, a mely ily pompás, előkelő színvonalon álló estélyel dicsekedhetnék, mint városunk. Természetes, hogy Frysaj Rikárdnak, a mi féltékenyen őrzött s eléggé nem becsülhető nagymesterünknek tudjuk be az érdemet, a ki az alvó fakirt felébresztette s a saját körébe eső nagy erőkkel némszak újjáalakította, de a szó szoros értelmében a csirából izmos fáva fejlesztette. Szinte bámulva láttuk most már ismételtén ezt a hatalmas, közel ezerre menő tömeget, a mely a Szent István termet ugyszólván az utolsó helyig megtöltötte. Ki hitte volna, hogy Fehérvártól ennyien érdeklődjenek a művészetek legedesebb leánya, a muzsika iránt. Hogyne érdeklődjenek, mikor van valaki, a ki ennek az érdeklődésnek a hurjain játszani tud. Hoffmann Magyar suite-jében, a Koronázó teremben című részletnél élveztük a komoly ünnepélyességet, a mely a magasztos eseményt jelkünk elé varázsolta; a román édes búvós hangon mesét mondott a szívek küzdelméről; a pusztán éreztük a friss szellő lehelését, a szabadság éltető erejét. Tschai-kowsky Barcarollájának játszi elnössége, Grünfeld kis szerenádjának andalító dallamai egészen elbájolták a hallgatóságot. Dvorák szerenádja már csak a fuvó hangszereket vette igénybe, nagy és nehéz vállalkozásba fogott, de sikere nem maradt sokkal mögötte az előbbieknél. Végül Liszt Magyar roham-indulójánál élveztük a nagy magyar mester titáni erejét, ősi tehetségét, mikor a harci tűz mindent lángra lobbantó motívumát a zenei szépségek édes hullámaiba ölelte. Idegen művész — a beígért program ellenére — nem szerepelt, a közönség azonban mégis

megelégedetten hagyta el a szép termet, mert olyan zenei szépségek élvezetében részesült, a melyet egyebütt szűz szerint — sajnos! — hiába keresne.

— **Szabad liceum.** Amint említtük, a székesfehérvári Ker. Keresk. Alkalmazottak Köre is beáll abba a tiszteletreméltó szellemi munkába, mely a kör irányeszmének követelményeként szociális irányban törekszik fejleszteni a keresk. alkalmazottak szellemi képzettségét. Az első előadás a körülmények kényszerítő hatása folytán eltolódást szenvedett. 23 án délután 5 órakor veszi kezdetét a szabad liceum. Az első előadást a kereskedelmi alkalmazottak megbízottainak megkérésére Prohászka Ottokár dr. megyéspüspök fogja tartani. Belépő-díj 30 fillér.

— **Reichard dr. emlékére.** Lapunk szerkesztőségéhez legutóbb a Ferenc József növekedé küldött 10 koronát, Angeli Márton ur Nagykovácsiból 10 koronát és Ferschich János Martonvásárról 6 koronát. Az eddigi gyűjtés 89 koronát tesz ki.

Tisztelettel figyelmeztetjük az adakozni szándékozókat, adományaik minél előbb való beküldésére, mert az adakozásokat rövid idő múlva le fogjuk zárni.

— **Hangverseny Mórton.** A Móri Kath. Kör vegyeskara vasárnap este 8 órakor hangversenyt rendezett a móri kath. körben. A hangversenyen néhány nagyszerű számmal részt vett a Székesfehérvári Polgári Dalkör is. Nagy számú intelligens közönség előtt folyt le a hangverseny, melynek minden egyes száma frenetikus tapsvihart aratott. Vinkóczy Károly és Szabó István székesfehérvári tanítók énekeltek nagy tetszés mellett, Pusztai Sándor pedig, aki zenei képzettsége révén máris jó nevet szerzett magának, néhány gyönyörű kurucdalt adott elő tárogatón. Végül közözhajra Kecskés Elek, a Sz. P. Dalkör karagyn énekel két dalt az 6 gyönyörűen csengő baritonján. A hangversenyt népes, vidám táncmulatság követte.

— **Közönetnyilvánítás.** Nagys. Karl István urnó 10.— koronát. Aefejérmegyei Takarékpénztár 1.0.—, a Kereskedelmi bank 40. és a Székesfehérvári Takarékpénztár szintén 40.— koronát adományozott a székesfehérvári református jótékony növegyületnek — a miért az egylet nevében hálás köszönetemet nyilvánítom. Székesfehérvár, 1908. február 15. Molnár Béláné elnök.

— **Öngyilkos kereskedősegéd.** Egy ifju ember, ki az életnek legfeljebb csak poetikus hangulatait, reményeit élte le, tegnap eldobta magától életét. Kováts Pál helybeli fűszernagy-kereskedő egyik segédje, Szjovencsak Géza emelt gyilkos fegyvert életének kioltására, melyet mint-hogy úgy is sok bánat, sok keserűség sujtott, elviselhelennék hitt. A kereskedősegéd az utóbbi időben könnyelmű életre adta magát, ugyannyira, hogy főnökének is sok kifogása volt ellene, el is bocsátotta. Ez is hozzájárult meghesonlott lelkének lázongásához, melyben tegnap az öngyilkos lépés gondolata megfogant. — Az öngyilkosság előtt egyet mulatott a móriak táncmulatságán csapongó jó kedvvel s néhány rövid óra múltán egy fegyverdörrenés jelezte, hogy megunta életét. A golyó a jobb halántékánál ment be, de életveszélyes sebesülést nem ejtett. A mentők beszállították a Szt.-György kórházba, hol remélhetőleg néhány hét alatt nyoma vész az öngyilkos teltnek. Hátrah gyolt lelében arra kérte szerelmését, hogy minden évben virággal hintse be sírját. A virágok nem mennek veszendőbe.

— **Közönetnyilvánítás.** Mindazoknak, kik felejtethetlen jó férjem elhunytá alkalmával mély fájdalommal résztvettük nyilvánításával, koszorúk küldésével, a temetésen való megjelenéssel enyhíteni igyekeztek, szívem mélyből hálás köszönetet mondok. *Öv. Lukácsy Anulné.*

SCHMÖLTZ ILÁSZLÓ

CIM, CIMER, SZOBAFESTŐ és MÁZOLÓ

SZÉKESFEHÉRVÁR, VÁSÁRTER 17. SZÁM.

== Elvállal minden e szakmába vágó munkát a legnagyobb igényeknek megfelelőleg, szolid árak mellett. ==

Ugyanott egy-ji házból való fiu tanulónak felvétetik.

A Székesfehérvári Takarékpénztár szombaton délután 3 órakor tartotta 61-iki rendes évi közgyűlését. Elnökül gróf Cziráky Antal, üdvözlő a megjelent részvényeseket és konstatalja a közgyűlés határozatképességét, miután megjelent 34 részvényes képviselőben és az ülést megnyitja. Az igazgatóság jelentés tudomásul vétele után Dr. Lautschman Gyula részvényes indítványára az intézet alelnökének Dr. Fanta Adolfinak érdeméit, valamint Rupp Kálmán elhunyt tisztviselőnek emlékét jegyzőkönyvben megörökítik Dr. Lövy Károly részvényes felhívja az igazgatóság figyelmét az intézet tulajdonában levő értékpapírok csökkentésére. Dieballe György alelnök válaszában megemlíti, hogy az igazgatóság már régebben foglalkozik a szóban forgó hirdetéssel, amit a felszólaló részvényes és a közgyűlés tudomásul vett. A tárgysorozat 3 pontja a fülgyelő bizottság jelentésének, továbbá a 3. pontja a mérleg és veszteség-nyereség számla és nyereség felosztási javaslat tudomásul vétele után a felmentvényt ugy az igazgatóságnak, mint a felügyelő bizottságnak egyhangúlag megadták. Vezérigazgató előrésztesésére az intézet elhalt tisztviselője Rupp Kálmán özvegyének részére egyszer és mindenkorra 1200 K kegyeloniánt utalványozott a közgyűlés. Róth István és Bernstein Sámuel részvényesek indítványára az igazgatóságnak, a vezérigazgatónak és a tisztikárnak a közgyűlés elismerését és köszönetét fejezi ki. Ugyancsak Tóth István felszólalása után az üresedésben levő igazgatósági tagsági helyre Illés Károly közfelkeltással választatot meg. Több tárgy nem lévén, elnök az ülést bezárta.

Székesfehérvári Tornaclub f. hó 15-én este fél 7 órakor tartotta közgyűlését Turján József elnökletével. Az elnök megnyitó után ifj. Liebkardt János titkár terjesztette elő jelentését, amelyet a közgyűlés tudomásul vett. A pénztárnok jelentése szerint az egyesület vagyona 732 korona 20 fillér. Ezután a választásokat ejtették meg a következő eredményel: Elnök, Turján József; alelnök; dr. Kneifel Ferenc, és Kündig György. Választmányi tagok: Hurbán István, Véber Imre, Lichtneckert László, Varga Elemér, Laubnet József, Kis Géza, Krausz Nándor, Královits Imre Csendes Géza és Liebkardt János. Választmányi póttagok: Boji Lajos, Ruff Béla, dr. Hajcsék Béla, Nagy Béla. Számvizsgálók: Tarr Antal, Komáromy Mátyas.

Országos jubileum zarandoklat Lourdesba. Boldogságos Szűz Mária megjelenésének 50 évfordulója alkalmából méltóságos és főtisztelendő dr. Prohászka Ottokár megyés püspök ur védnökség és nagyságos főtisztelendő dr. Giessvein-Sándor ur, biersi apát, kanonok, országgyűlési képviselő és a Szent-István-Társulat alelnöke vezérlete mellett vezetik: főt. Kompanek József esperes-plebános, főt. Fehér Ferenc, és főt. Pásztorok József plebános urak. Indulás. 1908 márc. hó-án: A utirány: Budapest—Fiume—Budapest. III. osztály 205 korona, II. osztály 305 korona, I. osztály 500 korona, amely összegben 8 napi szállodai ellátás is befoglalatik és pedig Lourdes 4 nap, Padual 1 nap, Milano 1 nap, Marseille 1 nap, Genua 1 nap, B) Utirány: Ugy mint fent Lourdesig, viésza Genova—Pisa—Róma—Lorotto—Fiume—Budapest. III. osztály 250 kor., II. osztály 450 kor., I. osztály 500 korona, amely összegben 11 napi ellátás is befoglalatik és pedig Milano, Marseille, Genova 1 —1 nap. Lourdes 4 nap. Róma 4 nap. Részletes programok a következő helyeken kaphatuk: Főtisztelendő Fehér Ferenc plebános Ebed (Esztergommege), Magyar utazási Vállalat r. t. Budapest, IV., Eskü út 3 szám.

Jó házikoszt kapható Megyeháztér 13. sz. alatt.

— **Temetés.** Megható temetés volt f. hó 15-én Etyeken, ahol Tiszker János 36 éves férj és apát és 7 éves leánykáját, Máriát az egész község lakóinak részvete mellett közös sirba temették. Az apa f. hó 14-én d. u. 4 1/2 órakor, kis leánya ugyanaznap p. u. 5 1/2 órakor adták vissza Teremtőjünek lelküket. A sokaság együtt könyezett a csulyosan szenvedő feleség és anyával. A temetőben a helybéli plebános alkalmi beszédet tartott.

Szobatud. Könnyen végzetessé válható veszedelem fenyegette tegnap Deutsch Aladár v. b. tagot. Lakásának földszintjén a kéményből kiküthathatlan módon kipattanó szikra meggyújtotta a gerendákat. A tűz régtóta, talán hetek óta lappanghatott; de levegőt nem kaphatván, nem juthatott nagyobb erőre. Tegnap reggelre a földszint fehér mennyezetén barna foltekat, az emeleten lakó Deutsch Ignác lakásában pedig füstöt vettek észre. Tűzoltókat hívták, a kik kibontották a parkettet s akkor látták, hogy mily könnyen válhatott volna végzetessé a veszedelem az egész családra, ha a bajt nem nappal veszik észre. Így a kárt a két szoba mennyezetének illetoleg parketjének felalóásával elhárították.

Az Egyházmegyei könyvnyomdában egy jó házból való fiú — aki lehetőleg két közép-osztályt végzett — tanulónak felvétetik.

— **Felmentett gyilkos.** Istenes István dunapentelei lakos, részeges lump fráter, folyton üldözte Kis Bencéket, különösen Kis Béncé Istvánnét. A folytonos üldözést csak Kis Bencéné 18 éves fia Imre hártotta el, mivel így meggyült Istenesnek bája. Istenes egyre azon törekedett, hogy az Imrét valahogy elcszi utjából. Ilyen szándékkal lépett be a múlt év október 25-én Kis Bencéékhez, késsel támadt a fiunak, mire az nagykest fogott s a csabító hasába döfte. A csabító másnap kiszenvedett, a fiut pedig letartóztatta a törvény. A mai tárgyaláson — a fiut felmentették, mert a gyilkosságot önvédelemben követte el.

Hazi szarka. Deutsch Manó ruhaeredkedő keserű tapasztalatokra ébredt a közelmúltban. Eszrevette, hogy árukészletét valaki galádul kizsákmálja. A tolvaj kiletének puhatolásakor egy háziszarkára akadt Sági Mór, a cég egyik alkalmazottjának személyében. Ezen kívül még egy érdekes feljegyzést valónk van. A tolvaj kereskedőség kihalgatásakor átkozta a sorsot, hogy csak épen őt bűnhődte, mikor a többi 10 alkalmazott is tolvaj. Az eljárás csak ő ellene van folyamatba téve.

A színházi betörő. A színházi pénztárt, mint említettük, egy álig 10 éves fiu, Rosta Szabó Pista fosztotta ki. A mai törvényszék fiatal korára való tekintettel csak 1 hónapi fogházzal büntette az elvetemült fiut.

Utonállók. Vajda Béla szabadbattyáni tanító végzészerető házánál pár nap óta időzött a tanító sógora Nagy István keresztényi (Sopronm.) mészáros-segéd. Bármennyire jól érezte magát a vendég, a látogatás mégis emlékeztetés lesz neki. A szabadbattyáni legények, Magyar Mihály, Simon István és Královics István minden különösebb ok nélkül ugy helybenhagyták a vendéglátogató fiatalembert, hogy néhány hét beletelik, míg a bajt kilábolja. A garázda legényeket, kik a szabadbattyáni virust akarták bemutatni az idegennek, följelentették az ügyészségen.

Szerencsétlenség az utcán. Psoja József csókakői lakos háttára akasztotta a narisznvját, melyben egy kis elemózsia s egy ráspoly volt s utnka indult az erdőre fát vágni. Alig haladt azonban néhány lépést a sikos úton, hanyatt esett s az esés oly szerencsétlenül történt, hogy a táskájában levő ráspoly behatolt a hátába.

Késelés a korcsmában. Weisz Vilmos táci korcsmája véres eset, színhelye volt 14-én délután. Leposa Sándor és Leposa Imre táci lakosok illuminált állapotban állítottak be Weisz korcsmájába s a már másüt elkezdett duhajkodást folytatni akartak. Ebbeli tervüket azonban meg-hiusította a korcsmáros, ki megtagadta az ital kiszolgálását. Leposa Sándor hajlott az okos szóra, a vérmesebb Leposa Imre pedig feltortyant s bicskával támadt a korcsmárosra, kit őt helyen megsebesített. A sérülések oly súlyos természetűek, hogy a korcsmáros Pestre vitétték gyógykezelésre. A késelő legényt a csendörök fékezték meg.

SZINHAZ.

Szombat, február 15.
A bálkirálynő. Ujdonság. A híre rég megelőzte; a várakozás nem volt kisebb s a kedves

hangulat; a melyet kellett, nem okozott csalódást a lelkekben. Igaz, hogy Kormos Ilonka volt a bálkirálynő; a kinek kezében ez a szerep ujra egy valóságos kincsébánya lett. Kezdjük azonban elülről: Angéla, Sir John Cristal leánya (Kormos) hamupökökje a háznak. Atyja (Kováts) hiába szereti, mert a mostoha anyának (Szatmáriné) és leányainak (Solti, Hidi) rosszlelkűsége megkeserítik életének minden percét. Epen bába készülődnek. Angéla szeretne velük menni; de hasztalanul kér, könyörög, mostohájának is, testvéreinek is, azok hajthatatlanok és könyörtelenül megtagadják a rimánkodó leányka esdő kérését. Azok teljes eleganciával páváskodva elvonulnak s nem kevesebb a tervük, mint hogy a saint-jermisy herceget (Medgyaszai) meghódítsák. Angéla nagy buslakodásának azonban vége szakadt. Atyjának testvére, lady Caterham (Csendes) váratlanul megérkezik, gyönyörű bál ruhát hoz hugának s magával viszi a bába. Természetesen, Angéla meghódítja a herceg szívét, a ki egyébként is rég rajong már érte.

A darab meséje, a mint látni tesszük, nem nélkülözi a naivitásokat. Kormos azonban — s ezt tisztára az ő számlájára írjuk — kedves, bájos, mindvégig lebilincselő darabokat csinált belőle. Hiszen maga a szereposztás már felsikert jelent, a mikor a szympatikus szerepeket a társaság két kedvence Kormos és Csendes kapták, míg a többiek a társulat azon hölgytagjai osztottak, a kiknek művésze nem bírt lebilincselő varázssal a publikúrnra. A szereposztásnak ezt az előnyét hatványozta Kormos diszkrét, finom, mindig előkelő izléssel párosult, a mellett kedves bohóságokkal át meg átszótt játéka. Hogy mennyire a jóízűre támaszkodik, mutatja az átöltözési jelenet, a melyet mások bizonyára modern hatásvadászó eszközknek játszanának ki, míg Kormos előtt mindenki *tisztelettel* emeli meg a kalapját. Ő művésznő, neki nincs szépsége, olyan esz-közökre. Helyes. Hidi, Solti a maguk tehetségéhez mérten nagyban előmozdították a darab sikerét. Kovács rászolgált az őszinte elismerésre s Szatmáriné játékat teljes tisztelettel honorálták a gonosz mostoha szerepében. A közönség persze zsufolóság megtöltötte a nézőteret, a mi — reméljük — nem először és nem utoljára történt. Ezt a darabot is bátran megnézheti alkárki.

Székesfehérvár sz. kir. város rendőrkapitányságától.

919 szám/kap. 1908.

Árverési hirdetmény.

Alulírott, mint az árveréssel megbízott rendőrbiztos ezennel közhírré teszem, hogy a székesfehérvári kapitányi hivatal mint I-ső fokú iparhatóság fenti számu határozatával elrendelte, hogy *Deutsch Katalin* kézi zálogházában levő mindazon zálogtárgyak, melynek kiváltási határideje 1. évi január hó 26-án lejárt, az 1881. évi XIV. t. cikk 15—20. §§-ai értelmében árverés útján eladassanak.

Ezen határozat következtében a ki nem váltott zálogtárgyakra az árverést *folyó évi február hó 27-ik napjának délelőtt 9 órájára* a helyszínére *Iskola-utca 6. szám* alá kitűzöm és erre a venni szándékozokat oly értesítéssel hívom meg, hogy az árverés alá kerülő tárgyak hatósági felügyelet és készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek el fognak adatni;

Megjegyeztetik, hogy az árverés alá kerülő tárgyak az árverés előtti napig meg-hosszabbíthatók, vagy kiválthatók.

Az ezen tárgyakról szóló jegyzék az árverést megelőző 15 napon át alulírott nál a rendőrkapitányi hivatalban a hivatalos órák alatt, a zálog-intézetben pedig az üzleti órák alatt betekinthező.

Székesfehérvár, 1908. február hó 18.

Kovács Lajos,
rendőrbiztos.

Nyomatott az Egyházmegyei Könyvnyomdában, Székesfehérvárott.